

NÁVRH HABILITAČNEJ KOMISIE ROZŠÍRENEJ O Oponentov HABILITAČNEJ PRÁCE

**v habilitačnom konaní Mgr. et JUDr. Alexandry Letkovej, PhD.
v odbore habilitačného konania a inauguračného konania
Teória a dejiny štátu a práva
na Trnavskej univerzite v Trnave, Právnickej fakulte**
(podľa predpisu č. 10/2025 Zásady habilitačného konania a inauguračného konania
na Trnavskej univerzite v Trnave)

Uchádzačka: **Mgr. et JUDr. Alexandra Letková, PhD.**

Odbor habilitačného konania a inauguračného konania: **Teória a dejiny štátu a práva**

Názov habilitačnej prednášky: **Umenie ako vražedný nástroj totality**

Názov habilitačnej práce: **Oslobodenie Slovenska po druhej svetovej vojne ako súradnica slovenskej (právno)historickej pamäti**

Habilitačná komisia:

Predsedička:

prof. JUDr. Martina Gajdošová, PhD., UK Bratislava, Právnická fakulta

Členovia:

prof. Mgr. Miroslav Lysý, PhD., UK Bratislava, Právnická fakulta

prof. JUDr. Bc. Jaromír Tauchen, Ph.D., LL.M. Eur.Int., MU Brno, Právnická fakulta, ČR

doc. JUDr. Marek Starý, Ph.D., UK Praha, Právnická fakulta, ČR

Oponenti habilitačnej práce:

prof. JUDr. Gabriela Dobrovičová, CSc., UPJŠ Košice, Právnická fakulta

doc. JUDr. PhDr. Pavel Maršálek, Ph.D., UK Praha, Právnická fakulta, ČR

doc. JUDr. Jiří Šouša, Ph.D., UK Praha, Právnická fakulta, ČR

Odborné posúdenie úrovne prednesenej habilitačnej prednášky uchádzačky:

Mgr. et JUDr. Alexandra Letková, PhD. v úvode habilitačnej prednášky predstavila stručný prehľad svojho pôsobenia v odbore. JUDr. Letková po absolvovaní magisterského štúdia v dennej forme na Právnickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave, absolvovala doktorandské štúdium v dennej forme na Katedre právnych dejín, Právnickej fakulty UK v Bratislave a v roku 2017 získala vedecko-pedagogický titul PhD. Po ukončení doktorandského štúdia kontinuálne až dodnes pôsobí ako odborná asistentka venujúca sa primárne výučbe československých a svetových právnych dejín, ale vyučovala aj teóriu práva a rímske právo. V rámci vedeckej činnosti svoju pozornosť orientuje primárne na dejiny trestného práva, s dôrazom na protištátnu kriminalitu, dejiny ústavného práva, s dôrazom na totalitné režimy, ideológiu a propagandu, pričom prepája právo, kultúru a umenie. V roku 2025 absolvovala magisterský odbor v dennej Dejiny a teória umenia na Filozofickej fakulte TU v Trnave.

Habilitantka sa vo svojej habilitačnej prednáške na tému „Umenie ako vražedný nástroj totality“ venovala otázke, ako sa kultúra, umenie a médiá môžu stať nástrojom šírenia nenávisťi a postupného rozkladu demokratickej spoločnosti. Habilitantka prepájala historické skúsenosti nacistického Nemecka so súčasným spoločenským a politickým diskurzom na

Slovensku a upozorňovala, že nenávisť nezačína plynovými komorami, ale slovami, propagandou a normalizáciou agresívneho jazyka vo verejnom priestore.

V úvode opisovala obdobie Weimarskej republiky a poukazovala na skutočnosť, že umenie bolo bojiskom ideológií ešte pred nástupom Hitlera k moci. Na jednej strane stáli umelci, ktorí nacizmus kritizovali, prostredníctvom satiry, divadla, karikatúr a literatúry upozorňovali na nebezpečenstvo militarizmu, rasizmu a manipulácie davov. Na druhej strane sa postupne formovalo propagandistické umenie podporujúce nacistickú ideológiu, ktoré vytváralo obraz nadradenej árijskej rasy a hľadalo vinníka spoločenských problémov, najmä v Židoch. Zdôrazňovala, že nacisti nevnímali umenie ako slobodnú tvorbu, ale ako nástroj ideologickej kontroly spoločnosti. Habilitantka analyzovala dva prípady propagandy pred súdom – Leny Riefenstahl ako tvorkyňu glorifikačného typu propagandy a Juliusa Strechera ako tvorcu nenávisťnej antisemitskej propagandy.

Habilitantka sa venovala aj súčasnej rastúcej radikalizácii spoločnosti a návratu stereotypov, ktoré boli po druhej svetovej vojne spojené s antisemitizmom, xenofóbiou a extrémizmom. Autorka upozorňovala na nebezpečenstvo politického legitimizovania nenávisťných prejavov. Zároveň si kládla otázku, kde sa nachádza hranica medzi slobodou prejavu a trestným podnecovaním nenávisť. Zamýšľala sa nad právnymi limitami demokracie a právneho štátu, ktorý by nemal reagovať až na následky násilia, ale už na jeho ideologické zárodky. Cieľom prednášky bolo varovanie, že kultúra a médiá nikdy nie sú a neboli neutrálne. Dokážu chrániť demokraciu, ale rovnako môžu pripravovať spoločnosť na prijatie násilia. Habilitantka preto upozorňovala, že ignorovanie nenávisťného jazyka a propagandy môže viesť k postupnému oslabeniu demokratických hodnôt a opakovaniu historických tragédií.

Prednes habilitačnej prednášky **Mgr. et JUDr. Alexandry Letkovej, PhD.** na tému „**Umenie ako vražedný nástroj totality**“ možno hodnotiť ako odborne fundovaný a pedagogicky zvládnutý, s primeranou mierou zrozumiteľnosti a prehľadnosti pre poslucháča. S ohľadom na uvedené, habilitačná komisia i prítomní oponenti hodnotia pozitívne odbornú a formálnu stránku habilitačnej prednášky. Uchádzačka svojím odborným výkladom preukázala náležitú pedagogickú spôsobilosť v študijnom odbore právo v odbore habilitačného konania a inauguračného konania Teória a dejiny štátu a práva.

Zhodnotenie obhajoby habilitačnej práce:

V predloženej habilitačnej práci pod názvom „**Oslobodenie Slovenska po druhej svetovej vojne ako súradnica slovenskej (právo)historickej pamäti**“ sa autorka Mgr. et JUDr. Alexandra Letková, PhD. z hľadiska prínosu pre odbor teória a dejiny štátu a práva zaoberala dôležitou témou, ktorá doteraz v slovenskej právnej vede nebola komplexne spracovaná.

Predložená habilitačná práca predstavuje interdisciplinárne a metodologicky ambiciózne vedecké dielo, ktoré sa venuje problematike oslobodenia Slovenska po druhej svetovej vojne ako súradniciam slovenskej (právo)historickej pamäti. Habilitantka sa v práci zaoberala otázkou historickej pamäti, jej formovania, reinterpretácie a politicko-spoločenského významu, pričom skúmanú problematiku prepájala s právnohistorickými, politologickými, kultúrnymi a spoločenskými aspektmi. Práca reaguje na aktuálne diskusie týkajúce sa interpretácie Slovenského národného povstania, povojnového vývoja, retribučného súdnictva a postavenia pamätníkov oslobodenia v kolektívnej pamäti spoločnosti s prepojením na súčasnosť. Zvolená téma je mimoriadne aktuálna nielen z pohľadu právnej histórie, ale aj z pohľadu súčasných spoločenských a politických diskusií o charaktere

vojnového slovenského štátu, demokratických tradíciách a hraniciach historickej reinterpretácie.

Habilitačná práca je výsledkom dlhodobého vedeckého záujmu habilitantky o problematiku právnej histórie, historickej pamäti a retribučného súdnictva. Habilitantka preukázala schopnosť samostatne vedecky pracovať, kriticky analyzovať historické a právne pramene, syntetizovať poznatky viacerých vedných odborov a formulovať vlastné vedecké závery. Práca je koncipovaná systematicky a logicky, pričom jej štruktúra reflektuje tri základné výskumné roviny – udalosť, miesto a osobu. V prvej časti sa autorka venovala Slovenskému národnému povstaniu a jeho postaveniu v historickej pamäti spoločnosti, analyzovala vývoj interpretácií SNP od povojnového obdobia až po súčasnosť a poukazovala na konfliktnosť jednotlivých výkladových prístupov. Druhá časť bola zameraná na pamätníky oslobodenia a ich ideologický, kultúrny a spoločenský význam, pričom habilitantka analyzovala ich funkciu v období totalitného režimu aj ich postavenie v súčasnej demokratickej spoločnosti. Tretia časť bola venovaná prípadu Jána Šmigovského, ktorý habilitantka analyzovala ako príklad selektívnej historickej pamäti, reinterpretácie dejín a konfliktu medzi legalitou, legitimitou a morálnou zodpovednosťou.

Z metodologického hľadiska bola práca postavená na kombinácii viacerých vedeckých metód, najmä historickej, právnohistorickej, analytickej, komparatívnej a interpretačnej metódy. Habilitantka využívala obsahovú analýzu historických textov, právnych dokumentov, archívnych materiálov, dobovej literatúry, ako aj odborných a publicistických zdrojov. V práci vhodne prepájala deskriptívny a analytický prístup, pričom jednotlivé poznatky nespracúvala iba opisne, ale ich podrobila kritickému hodnoteniu a zasadzovala ich do širšieho spoločenského a právnohistorického kontextu. Pozitívne možno hodnotiť aj interdisciplinárny charakter práce, ktorý presahuje rámec tradičného právnohistorického výskumu a prepája poznatky histórie, práva, politológie, kultúrnych štúdií a problematiky kolektívnej pamäti.

Schopnosť habilitantky reflektovať na rozdielne interpretačné línie historických udalostí bez sklznutia k jednostrannosti alebo ideologickému prístupu možno taktiež hodnotiť kladne. Habilitantka sa kriticky vyrovnala s revizionistickými tendenciami, ktoré relativizujú význam Slovenského národného povstania alebo rehabilitujú vojnový slovenský štát, zároveň však reflektovala aj na problematické aspekty povojnového vývoja a ideologického zneužívania historickej pamäti v období komunistického režimu. V tomto smere práca nepriniesla iba opis historických udalostí, ale predstavila podnetný vedecký príspevok k diskusii o formovaní kolektívnej pamäti, legitimitě historických naratívov a význame demokratických hodnôt v súčasnej spoločnosti.

Po formálnej stránke práca spĺňa požiadavky kladené na habilitačné práce. Je spracovaná prehľadne, jazyková a štylistická úroveň práce je na veľmi dobrej odbornej úrovni, text je zrozumiteľný a terminologicky konzistentný. Habilitantka korektne pracuje s citačnými zdrojmi a opiera svoje závery o rozsiahly poznámkový aparát a relevantnú domácu i zahraničnú odbornú literatúru.

Na záver možno konštatovať, že predložená habilitačná práca predstavuje kvalitné, originálne a vedecky prínosné dielo, ktoré významným spôsobom prispieva k rozvoju právnohistorického výskumu a diskusie o historickej pamäti na Slovensku. Práca svojím rozsahom, interdisciplinárnym charakterom a kritickým prístupom presahuje rámec bežných kvalifikačných prác a predstavuje hodnotný príspevok k odbornej diskusii o dejinách slovenského štátu, demokratických tradíciách a interpretácii kľúčových udalostí druhej svetovej vojny a povojnového obdobia.

Pokiaľ ide o „Protokol o kontrole originality“, predložená habilitačná práca nevykazuje znaky plagiátorstva. Habilitantka korektne pracuje s použitými zdrojmi a dodržiava zásady vedeckej práce a citačnej etiky.

Všetky tri predložené písomné oponentské posudky na habilitačnú prácu boli kladné a odporúčajúce a sú súčasťou habilitačného spisu.

Na záver prítomná habilitačná komisia a oponenti habilitačnej práce konštatovali, že predložená habilitačná práca **Mgr. et JUDr. Alexandry Letkovej, PhD.** na tému „**Oslobodenie Slovenska po druhej svetovej vojne ako súradnica slovenskej (právno)historickej pamäti**“, bola spracovaná ako po obsahovej, tak i po formálnej stránke na požadovanej vedeckej úrovni. Splňa požiadavky originality, kvalitnej vedeckej práce a prínosu pre odbor Teória a dejiny štátu a práva. Prináša nové detailné poznatky a závery v danej oblasti. Autorka habilitačnej práce preukázala schopnosť samostatnej vedeckej práce a je prínosným zdrojom informácií k diskusii a ďalšiemu vedeckému bádaniu.

V rámci obhajoby habilitačnej práce habilitantka na pripomienky, námety a otázky oponentov reagovala kompetentne a so znalosťou veci.

Prijateľným a vyčerpávajúcim spôsobom vysvetlila svoje názory a vecne reagovala na pripomienky a otázky v diskusii.

Zápisnica o priebehu habilitačnej prednášky a obhajoby habilitačnej práce je súčasťou habilitačného spisu.

Zhodnotenie úrovne pedagogickej, vedeckej a publikačnej činnosti uchádzačky:

Dĺžka pedagogickej praxe Mgr. et JUDr. Alexandry Letkovej, PhD. v odbore teória a dejiny štátu a práva a v súvisiacom odbore (rozsah úväzku najmenej 50 % ustanoveného týždenného pracovného času v PP) od získania vysokoškolského vzdelania tretieho stupňa (získanie „PhD.“ v roku 2017) predstavuje spolu 7 rokov a 7 mesiacov.

Po získaní akademického titulu PhD. v roku 2017 pôsobila od 1. apríla 2017 do 31. marca 2019 na Katedre právnych dejín a právnej komparatistiky Právnickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave vo funkcii odbornej asistentky. Následne pôsobila od 8. júla 2019 do 30. júna 2020 a od 15. októbra 2020 do 30. septembra 2024 na Katedre dejín štátu a práva Právnickej fakulty Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici vo funkcii odbornej asistentky. Od 1. októbra 2024 pôsobí na Katedre verejnoprávných vied Akadémie Policajného zboru v Bratislave vo funkcii odbornej asistentky. Súčasne od 1. júla 2024 pôsobí aj na Katedre teorie práva a právnych dejín Právnickej fakulty Univerzity Palackého v Olomouci vo funkcii odbornej asistentky.

Počas pedagogického pôsobenia sa podieľala a podieľa na výučbe predmetov v bakalárskom stupni štúdia, najmä predmetov Právne dejiny Slovenska I a II, Teória práva I a II, Dejiny práva štátov Európy a USA, Dejiny štátu a práva na území Slovenska II, Dejiny štátu a práva, Vývoj verejnej správy a Dejiny štátu a práva a bezpečnostných služieb. Zároveň sa podieľala aj na výučbe povinne voliteľných a voliteľných predmetov, medzi ktoré patrili Dejiny súkromného práva, Najväčšie procesy v československých dejinách v 20. storočí a Legal History in Central Europe. V rámci pedagogického pôsobenia sa podieľala a podieľa na vedení bakalárskych a diplomových prác a rovnako tiež na ich oponovaní. Ako školiteľka viedla spolu 27 úspešne obhájených záverečných prác, z toho osem diplomových a devätnásť bakalárskych prác. Je členkou skúšobných komisií pre štátne a rigorózne skúšky.

Mgr. et JUDr. Alexandra Letková, PhD. sa vo svojej vedeckej činnosti venuje predovšetkým problematike právnych dejín, dejín trestného práva, retribučného súdництва, historickej pamäti, dejín totalitných režimov a otázkam právnohistorickej reflexie Slovenského národného povstania a obdobia po druhej svetovej vojne. Vo svojej

vedeckovýskumnej práci prepája poznatky právnej histórie, teórie práva, politológie a kultúrnych štúdií, pričom sa dlhodobo venuje problematike historickej pamäti, ideológie a interpretácie dejinných udalostí v právnom a spoločenskom kontexte.

V rámci vedeckovýskumnej činnosti sa aktívne zúčastňuje domácich a zahraničných vedeckých konferencií. Aktívne sa zúčastnila šiestich domácich vedeckých konferencií a šiestich medzinárodných vedeckých konferencií konaných v zahraničí. Podieľala sa na riešení troch vedekovýskumných projektov VEGA ako členka riešiteľského kolektívu, pričom všetky projekty boli úspešne ukončené. Absolvovala zahraničný študijný pobyt na Jagellonskej univerzite v Krakove v Poľsku v trvaní 20 dní.

Publikačné výstupy Mgr. et JUDr. Alexandry Letkovej, PhD. predstavujú rozsiahly súbor vedeckých a odborných prác z oblasti právnej histórie a teórie práva. Pre splnenie kritérií habilitačného konania predložila autorstvo jednej vedeckej monografie publikovanej v zahraničnom vydavateľstve Wolters Kluwer Praha v rozsahu 10,95 AH a spoluautorstvo jednej vysokoškolskej učebnice publikovanej Univerzitou Mateja Bela v Banskej Bystrici v rozsahu 12,865 AH. Ďalšie vedecké výstupy predstavujú autorstvo alebo spoluautorstvo 28 pôvodných vedeckých prác, z toho päť vedeckých prác bolo uverejnených v zahraničných recenzovaných časopisoch. Je tiež autorkou 16 odborných prác, najmä encyklopedických hesiel, odborných prehľadov a ďalších odborných výstupov.

Pre splnenie kvalitatívnych kritérií publikačnej tvorivej činnosti v súlade s Metodikou na vyhodnocovanie štandardov SAAVŠ a Zásadami PF TU pre hodnotenie úrovne výstupov tvorivej činnosti predložila päť výstupov zaradených do kategórie „A+“ – špičková medzinárodná úroveň. Zároveň 29 predložených výstupov spĺňa podmienku minimálne 50 % autorského podielu.

Mgr. et JUDr. Alexandra Letková, PhD. k dátumu podania žiadosti zaznamenala spolu 36 ohlasov na svoju publikačnú činnosť, z toho 12 zahraničných a 24 domácich ohlasov.

Rada odboru HIK teória a dejiny štátu a práva na svojom zasadnutí dňa 29. 10. 2025 prijala uznesenie č. 4/2025, ktorým konštatovala, že uchádzačka Mgr. et JUDr. Alexandra Letková, PhD. spĺňa kritériá odboru HIK Teória a dejiny štátu a práva pre udelenie vedecko-pedagogického titulu docent v odbore právo na TU v Trnave, Právnickej fakulte a navrhla dekanke fakulty žiadosť prijať na ďalšie konanie a pokračovať v habilitačnom konaní. „Zápisnica z 29.10.2025 z rady pre odbor habilitačného a inauguračného konania Teória a dejiny štátu a práva (ROHIK)“ je súčasťou habilitačného spisu.

Habilitačná komisia na svojom online pracovnom zasadnutí dňa 15. 12. 2025 preskúmala splnenie kritérií uchádzačkou, vypracovala stanovisko habilitačnej komisie a analýzu plnenia kritérií fakulty uchádzačkou, ktoré sú súčasťou habilitačného spisu. Habilitačná komisia prijala nasledujúci záver:

„Habilitačná komisia po preskúmaní žiadosti a príloh predložených uchádzačkou a na základe toho, že uchádzačka splnila požiadavky a Kritériá na získanie vedecko-pedagogického titulu „docent“ Trnavskej univerzity v Trnave, Právnickej fakulty, odporúča predsedníčke Vedeckej rady Trnavskej univerzity v Trnave, Právnickej fakulty pokračovať v habilitačnom konaní Mgr. et JUDr. Alexandry Letkovej, PhD. v odbore habilitačného konania a inauguračného konania Teória a dejiny štátu a práva, v jeho rámci uskutočniť habilitačnú prednášku, obhajobu habilitačnej práce a predložiť príslušné návrhy z habilitačného konania na zasadnutie Vedeckej rady Trnavskej univerzity v Trnave, Právnickej fakulty.“

Záver:

Habilitačná komisia rozšírená o oponentov habilitačnej práce konštatuje, že doterajšie pedagogické, vedeckovýskumné a ďalšie odborné aktivity ako aj publikačné výstupy Mgr. et JUDr. Alexandry Letkovej, PhD. v plnom rozsahu spĺňajú všetky požiadavky a kritériá kladené na habilitačné konanie na Trnavskej univerzite v Trnave, Právnickej fakulte. Komisia konštatuje, že uchádzačka svojimi vedeckými prácami vytvorila v odbore habilitačného konania a inauguračného konania Teória a dejiny štátu a práva ucelené vedecké dielo a svojím pôsobením je uznávanou vedeckou osobnosťou v odbore právo so zameraním na teóriu a dejiny štátu a práva.

HLASOVANIE O NÁVRHU¹:

Počet prítomných členov habilitačnej komisie: 4

Počet prítomných oponentov habilitačnej práce: 3

Hlasovanie o návrhu: súhlasím: 7

nesúhlasím: 0

zdržal sa: 0

Návrh Komisie:

Habilitačná komisia rozšírená o oponentov habilitačnej práce na základe zhodnotenia predložených dokladov, prehľadu splnených kritérií fakulty, odborného posúdenia úrovne prednesenej habilitačnej prednášky, oponentských posudkov a výsledku obhajoby habilitačnej práce a po zhodnotení pedagogickej, vedeckej, publikačnej a inej odbornej činnosti uchádzačky **odporúča** Vedeckej rade Trnavskej univerzity v Trnave, Právnickej fakulty **udelit'** uchádzačke **Mgr. et JUDr. Alexandre Letkovej, PhD.** vedecko-pedagogický titul „docent“ v odbore habilitačného konania a inauguračného konania **Teória a dejiny štátu a práva.**

V Trnave 25. mája 2026

Habilitačná komisia:

Predsedníčka:

prof. JUDr. Mgr. Martina Gajdošová, PhD.

bola prítomná (prezenčne)

Členovia:

prof. Mgr. Miroslav Lysý, PhD.

bol prítomný (prezenčne)

prof. JUDr. Bc. Jaromír Tauchen, Ph.D., LL.M. Eur.Int.

bol prítomný (online)

doc. JUDr. Marek Starý, Ph.D.

bol prítomný (online)

Oponenti habilitačnej práce:

prof. JUDr. Gabriela Dobrovičová, CSc.

bola prítomná (online)

doc. JUDr. PhDr. Pavel Maršálek, Ph.D.

bol prítomný (online)

doc. JUDr. Jirí Šouša, Ph.D.

bol prítomný (online)

¹ Habilitačná komisia rozšírená o oponentov habilitačnej práce, t. j. komisia sa v zmysle čl. 11 ods. 4 a 5 predpisu č. 10/2025 „Zásady habilitačného konania a inauguračného konania na TU“ o hlasovaní o návrhu uzniesla na verejnom hlasovaní v rámci neverejného zasadnutia komisie.